

Παρουσίαση του Πεδίου «Περιβάλλον»

Υπο-πρόγραμμα «Κυκλική Οικονομία & Ποιότητα Ζωής»

Info-day 2025 για το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE

Καλημέρα!

Είμαι ο Δημήτρης Μπανούσης

Θα αναλύσω το Υπο-πρόγραμμα «Κυκλική
Οικονομία & Ποιότητα Ζωής»

Μπορείτε να με βρείτε στο: dbanousis@prasinotameio.gr

- Who is Who
- ☐ Πάντειο Πανεπιστήμιο

Ερευνητής

☐ Πράσινο Ταμείο

Εμπειρογνώμονας περιβάλλοντος στην
Greek LIFE Task Force **plus**

Περιεχόμενα

□ Υπο-πρόγραμμα «Κυκλική Οικονομία και Ποιότητα Ζωής» (LIFE-2025-SAP-ENV)

- Στόχοι
- Θέματα έργων

LIFE-2025-SAP-ENV

Τυπικά έργα δράσης (πρώην παραδοσιακά έργα)

Ακτινογραφία

- ☐ Ειδικότερος στόχος η μετάβαση προς μια βιώσιμη οικονομία.
- ☐ Ενδεικτικός προϋπολογισμός έργων: 2 – 10 εκ. Ευρώ.
- ☐ Μέγιστη διάρκεια 10 έτη.
- ☐ Ποσοστό συγχρηματοδότησης 60%.
- ☐ 1 Στάδιο υποβολής.

LIFE-2025-SAP-ENV

Τυπικά έργα δράσης (πρώην παραδοσιακά έργα)

Προϋπολογισμός Πρόσκλησης

81

εκ. Ευρώ.

LIFE-2025-SAP-ENV

Τυπικά έργα δράσης (πρώην παραδοσιακά έργα)

Τύποι έργων

- ☐ LIFE-2024-SAP-ENV-ENVIRONMENT - Circular Economy, resources from Waste, Air, Water, Soil, Noise, Chemicals, Bauhaus (~**30** έργα)
- ☐ LIFE-2024-SAP-ENV-GOV - Environmental Governance (~**3/4** έργα)

LIFE-2025-SAP-ENV (Στόχοι)

- ☐ **Επίτευξη** των στόχων της νομοθεσίας και της πολιτικής της ΕΕ για την κυκλική οικονομία και την ποιότητα ζωής
- ☐ **Βελτίωση** της διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα
- ☐ Μεγάλης κλίμακας **ανάπτυξη** επιτυχημένων λύσεων/προσεγγίσεων για την εφαρμογή της νομοθεσίας και της πολιτικής της ΕΕ για το περιβάλλον (εκτός φύσης και βιοποικιλότητας)

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (ΣΤΟΧΟΙ)

- ☐ Κυκλική οικονομία και απόβλητα
- ☐ Αέρας
- ☐ Ύδατα
- ☐ Εδάφη
- ☐ Θόρυβος
- ☐ Χημικά
- ☐ Βιομηχανικές Εκπομπές και Ασφάλεια (NEO)
- ☐ Bauhaus

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Κυκλική οικονομία και απόβλητα

Ανάκτηση πόρων από απόβλητα (1/2)

- Ανάπτυξη και Εφαρμογή καινοτόμων λύσεων για την υποστήριξη ανακυκλωμένων υλικών, εξαρτημάτων ή προϊόντων προστιθέμενης αξίας στα ακόλουθα πεδία:
 - Ξεχωριστή συλλογή και ανακύκλωση ΑΗΗΕ
 - Ξεχωριστή συλλογή και ανακύκλωση μπαταριών και συσσωρευτών
 - Αποσυναρμολόγηση, ανακατασκευή και ανακύκλωση Οχημάτων και Πλοίων στο τέλος του κύκλου ζωής τους
 - Επιλεκτικός διαχωρισμός και ανακύκλωση κατασκευαστικών έργων ή κτιρίων.
 - Διαλογή και ανακύκλωση πλαστικών.

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Κυκλική οικονομία και απόβλητα

Ανάκτηση πόρων από απόβλητα (2/2)

- Ανάπτυξη και Εφαρμογή καινοτόμων λύσεων για την υποστήριξη ανακυκλωμένων υλικών, εξαρτημάτων ή προϊόντων προστιθέμενης αξίας στα ακόλουθα πεδία:
 - Ξεχωριστή συλλογή και ανακύκλωση βιολογικών αποβλήτων.
 - Ξεχωριστή συλλογή και ανακύκλωση υφασμάτων συμπεριλαμβανομένων στρωμάτων και υποδημάτων (NEO)
 - Ανακύκλωση σύνθετων και πολυστρωματικών υλικών.
 - Ανάκτηση και επανάχρηση (NEO) κρίσιμων πρώτων υλών από απόβλητα.
 - Διαλογή και ανακύκλωση συσκευασιών.
- Εφαρμογή καινοτόμων λύσεων για τον εντοπισμό, διαχωρισμό, πρόληψη και απολύμανση αποβλήτων που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Κυκλική οικονομία και απόβλητα

Κυκλική οικονομία και περιβάλλον (1/2)

- Υλοποίηση επιχειρηματικών μοντέλων και μοντέλων κατανάλωσης ή λύσεων για την υποστήριξη αλυσίδων αξίας.
- Υλοποίηση και εφαρμογή νέων μοντέλων για βελτιωμένα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού
- Εφαρμογή σχεδιασμού για τη βελτίωση της αντοχής, της επισκευής, της επαναχρησιμοποίησης, της αναβαθμίσεως, της ανακύκλωσης και της χρήσης ανακυκλωμένου περιεχομένου σε νέα προϊόντα.
- Λύσεις (μετά το σχεδιασμό) για την υποστήριξη της εφαρμογής, μεταφοράς ή/ και απορρόφησης της ανθεκτικότητας του προϊόντος.
- Λύσεις για την υποστήριξη της μείωσης των προϊόντων μιας χρήσης και της αύξησης των επαναχρησιμοποιούμενων προϊόντων.

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Κυκλική οικονομία και απόβλητα

Κυκλική οικονομία και περιβάλλον (2/2)

- Υποστήριξη για την εφαρμογή, μεταφορά ή / και λήψη ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα:
 - Κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα και πρακτικές που προωθούν τη διατήρηση αξίας, περιορίζουν την υπερπαραγωγή
 - Εφαρμογή προσεγγίσεων για την αύξηση της ζήτησης για δευτερογενείς πρώτες ύλες (NEO)
 - Βιομηχανική συμβίωση και δημιουργία κυκλικών αλυσίδων αξίας
 - Ψηφιακά διαβατήρια προϊόντων.

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες) Αέρας

Νομοθεσία και Οδηγία για τα Εθνικά Ανώτατα Όρια Εκπομπών (1/2)

- Βελτίωση της ποιότητας του αέρα και μείωση των εκπομπών σωματιδίων σε περιοχές
- με υψηλή χρήση στερεών καυσίμων όπως βιομάζα, άνθρακα και τύρφη για οικιακή θέρμανση ή
- με υψηλές εκπομπές σωματιδιακής ύλης από (ανα)κατασκευές, λατομεία, εξόρυξη, διαχείριση ορυκτών ή άλλες δραστηριότητες που παράγουν σκόνη, εάν δεν καλύπτονται από την Οδηγία για τις Βιομηχανικές Εκπομπές, υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες) Αέρας

Νομοθεσία και Οδηγία για τα Εθνικά Ανώτατα Όρια Εκπομπών (2/2)

- Βιώσιμη κινητικότητα οδικών μεταφορών με στόχο τη μείωση των εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων σχετικά με:
 - [...] καινοτόμες λύσεις για την εφαρμογή και την αύξηση τρόπων μεταφοράς χαμηλών εκπομπών και εναλλακτικών λύσεων, όπως η ενεργητική κινητικότητα (π.χ. περπάτημα, ποδηλασία) [...] (NEO)
- Βιώσιμη κινητικότητα, εκτός των οδικών μεταφορών
- Μείωση των εκπομπών αμμωνίας, πτητικών οργανικών ενώσεων εκτός μεθανίου (NMVOC), μεθανίου και σωματιδίων από τη γεωργία.

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Υδατα

Ποιότητα και ποσότητα υδάτων (1/2)

- Βελτίωση της ποιότητας του νερού :
 - Ολοκληρωμένη διαχείριση των θρεπτικών συστατικών και της οργανικής ρύπανσης (αστικής) ή / και γεωργικής προέλευσης με άμεση αντιμετώπιση της ρύπανσης.
 - Καινοτόμες λύσεις για τη μείωση των πιέσεων από χημικούς ρύπους στο υδάτινο περιβάλλον με τη μείωση των εκπομπών ουσιών προτεραιότητας
- Εφαρμογή δράσεων διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας ή / και ξηρασίας εφαρμόζοντας τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα:
 - Λύσεις που βασίζονται στη φύση, Βιώσιμα συστήματα αποστράγγισης σε αστικές περιοχές (NEO), Καινοτόμα εργαλεία και προσεγγίσεις για τη βελτιστοποίηση της διαχείρισης και λειτουργίας των υφιστάμενων υποδομών (NEO), Προσεγγίσεις αξιολόγησης και διαχείρισης κινδύνων

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Υδατα

Ποιότητα και ποσότητα υδάτων (2/2)

- Έργα με τη μείωση των υδρομορφολογικών πιέσεων που προέρχονται από χρήσεις γης ή νερού, όπως προσδιορίζονται στα Σχέδια Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού:
- Η εφαρμογή καινοτόμων μέτρων εξοικονόμησης νερού με σκοπό τη μείωση των ποσοτικών και ποιοτικών πιέσεων στα υδάτινα σώματα/πόρους
- Η εφαρμογή ολοκληρωμένων δράσεων που στοχεύουν στην ολοκληρωμένη διαχείριση της ποιότητας και των ποσοτήτων του νερού στις πόλεις
- Η εφαρμογή καινοτόμων λύσεων για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στις μονάδες επεξεργασίας αστικών λυμάτων με απώτερο στόχο την επίτευξη ενεργειακής ουδετερότητας στον τομέα της αποχέτευσης.
- Η εφαρμογή καινοτόμων μέτρων και βέλτιστων πρακτικών στα Σχέδια Διαχείρισης Ξηρασίας.

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Υδατα

Διαχείριση θαλάσσιων και παράκτιων υδάτων

- Εφαρμογή καινοτόμων λύσεων (εργαλεία, τεχνολογίες ή πρακτικές) για τη διασφάλιση της προστασίας και της διατήρησης των θαλασσών, των ωκεανών και των ακτών τους, με την προώθηση βιώσιμων ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον.
- υποβρύχιος θόρυβος, θαλάσσια απορρίμματα ή / και μολυσματικές ουσίες
- διαταραχή και ζημιά στον πυθμένα της θάλασσας
- εξέταση και μείωση επιπτώσεων εκμετάλλευσης βαθέων υδάτων
- υπεραλίευση ή / και παρεμπόδιση αλιεύματα
- εισροές θρεπτικών και οργανικών υλών από τη γεωργία ή την υδατοκαλλιέργεια ή / και πλοήγηση, επιπτώσεις από υπεράκτιες εγκαταστάσεις ΑΠΕ (NEO)

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Υδατα

Υπηρεσίες σχετικές με ύδατα

- Εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών και εργαλείων για πόσιμο νερό και συστήματα επεξεργασίας αστικών λυμάτων.
- Εφαρμογή καινοτόμων εργαλείων που διασφαλίζουν την αποδοτική χρήση πόρων παροχής υπηρεσιών νερού
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας καινοτόμων λύσεων ή / και καινοτόμων επιλογών επεξεργασίας ανακυκλωμένου νερού.
- Εφαρμογή βιώσιμων λύσεων διαχείρισης υδάτων για ιδιωτικές επιχειρήσεις, συγκεκριμένους τομείς, εθνικές/περιφερειακές/τοπικές αρχές βάσει αξιολογήσεων υδατικού αποτυπώματος (NEO)

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Εδάφη

Υλοποίηση δράσεων για την προστασία της ποιότητας του εδάφους της ΕΕ

- ενθάρρυνση για τη μετάβαση σε βιώσιμες πρακτικές διαχείρισης του εδάφους και της γης
- προετοιμασία για ακραία καιρικά φαινόμενα και καταπολέμηση της απερίμωσης
- μετριασμός και αντιστροφή της ερημοποίησης μέσω ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτων και της γης (NEO)
- διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και προστασίας μακροπρόθεσμα και αύξηση της ανθεκτικότητας του συστήματος τροφίμων της ΕΕ (NEO)
- προστασία της ανθρώπινης υγείας και ευημερίας (NEO)

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Εδάφη

- **Αποκατάσταση, προστασία και βελτίωση της υγείας του εδάφους και πρόληψη της υποβάθμισης του εδάφους, συμπεριλαμβανομένης της απώλειας εδάφους**
 - Εφαρμογή οικονομικά αποδοτικών λύσεων έρευνας και αποκατάστασης για σημειακή και διάχυτη ρύπανση του εδάφους σε μολυσμένες περιοχές
 - Διευκόλυνση της πιστοποίησης της υγείας του εδάφους, υποστήριξη της αξιοποίησης δεδομένων υγείας του εδάφους για άλλα συστήματα πιστοποίησης και πληρωμές για οικοσυστημικές υπηρεσίες που παρέχονται από υγιές έδαφος (NEO)
 - Εφαρμογή οικονομικά αποδοτικών λύσεων για την αποσφράγιση ήδη σφραγισμένων περιοχών.

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Θόρυβος

- Στο πλαίσιο αυτό, θα δοθεί προτεραιότητα σε έργα σε αστικές περιοχές προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση για έναν μέγιστο αριθμό πληθυσμού.

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Χημικά

- ☐ **Πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων επικίνδυνων ουσιών στο περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία**
 - [...] υποκατάσταση των ουσιών που προκαλούν μεγάλη ανησυχία ή ουσιών που πληρούν τα σχετικά κριτήρια με μη χημικές εναλλακτικές
 - αμίαντος, ιδίως σε ανακυκλωμένα υλικά και αντικείμενα μετά την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση [...]
- ☐ **Πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία της χημικής παραγωγής και χρήσης σε όλη την αλυσίδα αξίας**
- ☐ **Ψηφιακές καινοτομίες για προηγμένα εργαλεία, μεθόδους και μοντέλα και δυνατότητες ανάλυσης δεδομένων για να απομακρυνθούν επίσης από τις δοκιμές σε ζώα.**
- ☐ **Εφαρμογή ασφαλών και βιώσιμων λύσεων σχεδιασμού**

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

Βιομηχανικές Εκπομπές και Ασφάλεια (NEO)

- Αντιμετώπιση της εφαρμογής τεχνικών πρόληψης και μείωσης της ρύπανσης – συμπεριλαμβανομένης της επαναχρησιμοποίησης – που αναφέρονται στην Οδηγία για τις Βιομηχανικές Εκπομπές.
- Διευκόλυνση της εφαρμογής της Οδηγίας Seveso III για τον έλεγχο των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων που αφορούν επικίνδυνες ουσίες μέσω της ανάπτυξης ιδιαίτερα οικονομικά αποδοτικών μεθοδολογικών εργαλείων για τη χαρτογράφηση των κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον, καθώς και για την αντιμετώπιση των αλυσιδωτών φαινομένων.

LIFE-2025-SAP-ENV-ENVIRONMENT (Προτεραιότητες)

BAUHAUS

- ☐ Ολιστική μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των νέων κτιρίων
- ☐ Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε επίπεδο κτιριακού αποθέματος μέσω της μείωσης της ζήτησης για νέα κτίρια **(NEO)**
- ☐ Αύξηση της βιωσιμότητας της μόδας, ικανοποιώντας παράλληλα τις απαιτήσεις που σχετίζονται με την αισθητική και την ένταξη **(NEO)**
- ☐ Κυκλικές συνοικίες
- ☐ Διατήρηση ή αποκατάσταση της βιοποικιλότητας

LIFE-2025-SAP-ENV-GOV (ΣΤΟΧΟΙ)

- Δραστηριότητες για την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων και των εθελοντικών προσεγγίσεων της δημόσιας διοίκησης
- Διασφάλιση της περιβαλλοντικής συμμόρφωσης και πρόσβαση στη δικαιοσύνη
- Αλλαγή συμπεριφοράς και πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης

LIFE-2025-SAP-ENV-GOV (Προτεραιότητες)

Λήψη αποφάσεων και εθελοντικών προσεγγίσεων δημόσιας διοίκησης

 Βελτίωση ικανότητας της δημόσιας διοίκησης εστιάζοντας στην ανάπτυξη συνεργειών μέσα από σχέδια, προγράμματα, πρωτοβουλίες, αναλύσεις, ανασκοπήσεις και αξιολογήσεις για:

- Εθνικά προγράμματα ελέγχου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, Οδικοί Χάρτες (NEO) και Σχέδια Ποιότητας Αέρα, Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (NEO), Προγράμματα μέτρων, αναλύσεων και ανασκοπήσεων που σχετίζονται με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού, Σχέδια Δράσης για τον Θόρυβο (NEO), Σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας, Σχέδια δράσης για τα νιτρικά άλατα, Σχέδια διαχείρισης και Σχέδια Πρόληψης αποβλήτων (NEO), Εθνικά ή περιφερειακά σχέδια δράσης για την κυκλική οικονομία, στρατηγικές, χάρτες πορείας ή παρόμοια, Εθνικά ή Περιφερειακά Σχέδια Δράσης, Στρατηγικές, Χάρτες Πορείας ή παρόμοια για τα Πλαστικά (NEO) κ.α.
- Αποφάσεις ΕΕ

LIFE-2025-SAP-ENV-GOV (Προτεραιότητες)

Λήψη αποφάσεων και εθελοντικών προσεγγίσεων δημόσιας διοίκησης

- ☐ Ανάπτυξη, προώθηση, εφαρμογή ή/και εναρμόνιση ενός ή περισσοτέρων από εθελοντικά μέσα και προσεγγίσεις και χρήση τους από φορείς με στόχο τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών τους
- ☐ Εφαρμογή καινοτόμων λύσεων στον ιδιωτικό ή/και δημόσιο τομέα για την αντιμετώπιση της μηδενικής ρύπανσης (NEO)
- ☐ Δράσεις που στοχεύουν στην εφαρμογή προληπτικής διαχείρισης της ξηρασίας (NEO)

LIFE-2025-SAP-ENV-GOV (Προτεραιότητες)

Περιβαλλοντική συμμόρφωση και πρόσβαση στη δικαιοσύνη

Υποστήριξη της διασφάλισης περιβαλλοντικής συμμόρφωσης μέσα από

- Δημιουργία νέων ή ενίσχυση υφιστάμενων δικτύων επαγγελματιών ή εμπειρογνομόνων για τη διασφάλιση της περιβαλλοντικής συμμόρφωσης
- Θέσπιση ή βελτίωση επαγγελματικών προσόντων και της κατάρτισης για τη βελτίωση της συμμόρφωσης με δεσμευτικά περιβαλλοντικά μέσα της ΕΕ
- αναπτύσσοντας και εφαρμόζοντας στρατηγικές και πολιτικές ή/και αναπτύσσοντας και χρησιμοποιώντας καινοτόμα εργαλεία και δράσεις για την προώθηση, την παρακολούθηση και την επιβολή της συμμόρφωσης με τα δεσμευτικά περιβαλλοντικά μέσα της
- συνεργασία με πολίτες και άλλους για την προώθηση και παρακολούθηση της συμμόρφωσης και τη διασφάλιση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής ευθύνης.

LIFE-2025-SAP-ENV-GOV (Προτεραιότητες)

Αλλαγή συμπεριφοράς και πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης

□ Ευαισθητοποίηση σχετικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα, τις περιβαλλοντικές πολιτικές, τα εργαλεία ή/και τη νομοθεσία της ΕΕ μεταξύ των σχετικών κοινών-στόχων, με στόχο την αλλαγή των αντιλήψεών τους και την προώθηση της υιοθέτησης φιλικών προς το περιβάλλον συμπεριφορών και πρακτικών ή/και άμεσης συμμετοχής των πολιτών.

- Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία
- Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία
- Ευρωπαϊκό Σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση

Ευχαριστώ πολύ

Μπορείτε να με βρείτε στο: dbanousis@prasinotameio.gr